ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2025. gada 22. maijā [1]

Apvienotās lietas C-416/24 un C-417/24

On Air Media Professionals S.R.L.
pret
***Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii* (C-416/24)**
un
Different Media SRL
pret
***Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii – Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași* (C-417/24)**

(*Curtea de Apel Bacău* (Bakeu apelācijas tiesa, Rumānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Valsts atbalsts – Regula (ES) Nr. 651/2014 – Atbrīvojums noteiktām ar iekšējo tirgu saderīga atbalsta kategorijām – Tulkošanas kļūda rumāņu valodas versijā – Regulas, ar kuru šī kļūda labota, tiesiskās sekas – Iespēja atgūt atbalstu, kas piešķirts pirms kļūdu labojuma, pamatojoties uz to regulas redakciju, kurā ir minētā kļūda

I. Ievads

1. Kāds rezultāts ir atbalsta pasākumiem, kurus dalībvalsts piešķīrusi, pamatojoties uz kļūdainu Eiropas Komisijas regulas valodas versiju, kura pienācīgi publicēta *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*? Šis ir jautājums, uz kuru būtībā Tiesai jāatbild šajā lietā, jo Rumānija, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 651/2014 [2] (turpmāk tekstā – "VGAR") rumāņu valodas versiju, piešķīra atbalstu uzņēmumiem, kuriem to nevajadzēja saņemt.

2. Atbildot uz jautājumu, vai konkrētajā situācijā dalībvalstij šāds atbalsts jāatgūst, Tiesai jāprecizē dažādu principu darbības joma saistībā ar Savienības tiesību aktu publicēšanu un piemērošanu, ņemot vērā Eiropas Savienības valodu lietojumu.

[1] Oriģinālvaloda – franču.

[2] Komisijas Regula (2014. gada 17. jūnijs) ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV 2014, L 187, 1. lpp.).

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. VGAR

3. VGAR 14. apsvērumā noteikts:

"Izņemot atbalsta shēmas atsevišķu dabas katastrofu radīto zaudējumu atlīdzināšanai, atbalsts, ko piešķir grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, būtu jāizslēdz no šīs regulas darbības jomas, jo šāds atbalsts būtu jānovērtē saskaņā ar 2004. gada 1. oktobra Kopienas pamatnostādnēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai, kuru darbību pagarināja ar Komisijas paziņojumu par darbības termiņa pagarināšanu 2004. gada 1. oktobra Kopienas pamatnostādnēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai, vai tās aizstājošām pamatnostādnēm, lai izvairītos no minēto pamatnostādņu apiešanas. Juridiskās noteiktības labad ir lietderīgi noteikt skaidrus kritērijus, kas neprasa novērtēt visas uzņēmuma stāvokļa īpatnības, lai noteiktu, vai uzņēmums šīs regulas nozīmē ir uzskatāms par grūtībās nonākušu uzņēmumu."

4. Šīs regulas 1. panta "Darbības joma" 4. punkta c) apakšpunktā noteikts:

"Šo regulu nepiemēro:

[..]

c) atbalstam grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, izņemot atbalsta shēmas atsevišķu dabas katastrofu radīto zaudējumu atlīdzināšanai."

5. Minētās regulas 2. panta "Definīcijas" 18. punkta a) apakšpunkta pirmajā teikumā paredzēts:

"Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

18. "grūtībās nonācis uzņēmums" ir uzņēmums, attiecībā uz kuru pastāv vismaz viena no šādām situācijām:

    a) attiecībā uz kapitālsabiedrību (izņemot [mazus vai vidējus uzņēmumus (MVU)], kas ir pastāvējuši *mazāk nekā* trīs gadus, vai, noskaidrojot tiesības uz riska finansējuma atbalstu, tādus MVU, kas pastāvējuši mazāk nekā septiņus gadus no to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma, kuri pēc izraudzītā finanšu starpnieka veiktās atbilstības pārbaudes kvalificējas riska finansējuma ieguldījumiem), uzkrāto zaudējumu dēļ ir zudusi vairāk nekā puse no tās parakstītā kapitāla [..]."[3]

6. Attiecībā uz šo noteikumu jēdziens "pastāv *mazāk nekā* trīs gadus" rumāņu valodas versijā ir tulkots kā "pastāv *vismaz* trīs gadus"[4].

[3] Mans izcēlums.

[4] Mans izcēlums.

2. Regula (ES) 2021/452

7. Regulas (ES) 2021/452 [5] (turpmāk tekstā – "labotā regula") 1. un 2. apsvērumā noteikts:

" (1) [VGAR] rumāņu valodas versijā ir ieviesušās kļūdas 2. panta 18. punkta a) apakšpunkta pirmajā teikumā un 2. panta 18. punkta b) apakšpunkta pirmajā teikumā, kas maina minēto noteikumu nozīmi.

(2) Tāpēc [VGAR] rumāņu valodas versija būtu attiecīgi jālabo. Pārējo valodu versijas tas neskar."

8. Šīs regulas 1. pants nosaka:

"[VGAR] tiek labots šādi:

1. Regulas 2. panta 18. punkta a) apakšpunkta pirmo teikumu aizstāj ar šādu tekstu: "attiecībā uz kapitālsabiedrību (izņemot MVU, kas ir pastāvējuši mazāk nekā trīs gadus, vai, noskaidrojot tiesības uz riska finansējuma atbalstu, tādus MVU, kas darbojas mazāk nekā septiņus gadus no to pirmā komerciālās pārdošanas darījuma, kuri pēc izraudzītā finanšu starpnieka veiktās atbilstības pārbaudes kvalificējas riska finansējuma ieguldījumiem), uzkrāto zaudējumu dēļ ir zudusi vairāk nekā puse no tās parakstītā kapitāla."

[..]"

9. Minētās regulas 2. pants nosaka:

"Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas [Oficiālajā Vēstnesī]."

3. Lēmums C (2020) 5949 final

10. Ar lēmumu C (2020) 5949 final [6] Komisija apstiprināja valsts atbalsta pasākumus "Atbalsts MVU un lieliem uzņēmumiem, lai pārvarētu COVID-19 pandēmijas izraisīto ekonomisko krīzi" (turpmāk tekstā – "atbalsta pasākumi pamatlietā"), par kuru Rumānija tai paziņoja 2020. gada 20. augustā.

11. Šī lēmuma 16. un 47. apsvērumā norādīts:

"16. Uz 2019. gada 31. decembri pasākuma ietvaros nevar piešķirt atbalstu grūtībās nonākušiem uzņēmumiem Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas ("VGAR"), Lauksaimniecības grupālā atbrīvojuma regulas ("*RECA*") [7] vai Zvejniecības un akvakultūras grupālā atbrīvojuma regulas ("*RECP*") [8] izpratnē.

5 Komisijas Regula (2021. gada 15. marts), ar kuru labo Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu, rumāņu valodas versiju (OV 2021, L 89, 1. lpp.)

6 2020. gada 27. augusta lēmums par valsts atbalstu SA.58166 (2020/N) – Rumānija – COVID-19: Atbalsts MVU un lielajiem uzņēmumiem, lai pārvarētu COVID-19 pandēmijas izraisīto ekonomisko krīzi (OV 2020, C 302, 1. lpp.).

7 Komisijas Regula (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV 2014, L 193, 1. lpp.).

8 Komisijas Regula (ES) Nr. 1388/2014 (2014. gada 16. decembris), ar ko konkrētas atbalsta kategorijas uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar zvejas un akvakultūras produktu ražošanu, apstrādi un tirdzniecību, atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV 2014, L 369, 37. lpp.).

[..]

47. Tāpēc Komisija uzskata, ka pasākums ir vajadzīgs, piemērots un samērīgs nopietnu traucējumu novēršanai kādas dalībvalsts ekonomikā, un tas atbilst visiem pagaidu regulējuma nosacījumiem. It īpaši:

[..]

- Pasākuma ietvaros atbalstu nevar piešķirt uzņēmumiem, kuri jau bija nonākuši grūtībās 2019. gada 31. decembrī (skat. 16. apsvērumu). Tāpēc pasākums ir atbilstošs pagaidu regulējuma 22. punkta c) apakšpunktam;

[..]."

B. Rumānijas tiesības

1. OUG Nr. 130/2020

12. 2020. gada 31. jūlija *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014–2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene* (Dekrētlikums Nr. 130/2020 par dažiem pasākumiem finansiāla atbalsta sniegšanai no neatmaksājamiem ārējiem līdzekļiem saistībā ar Darbības programmu konkurētspējai 2014.–2020. gadam COVID-19 izraisītās krīzes kontekstā, kā arī par citiem pasākumiem saistībā ar Eiropas fondiem)[9] (turpmāk tekstā – "*OUG* Nr. 130/2020"), 4. panta 1. punkts nosaka:

"Mikrodotāciju vērtība ir 2000 EUR, un tās tiek piešķirtas vienreiz kā vienreizējs maksājums saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1301/2013 (2013. gada 17. decembris) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem saistībā ar mērķi "Ieguldījumi izaugsmei un nodarbinātībai", un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006 [OV 2013, L 347, 289. lpp.] (ar grozījumiem) 3. panta 1. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 [OV 2013, L 347, 320. lpp.], 67. panta 1. punkta c) apakšpunktu."

13. Saskaņā ar *OUG* Nr. 130/2020 6. pantu šī ārkārtas valdības rīkojuma 4. panta 1. punktā paredzētās mikrodotācijas, pamatojoties uz valsts atbalsta piešķiršanas noteikumiem, tiek piešķirtas finansējuma saņēmējiem, kuri kumulatīvi atbilst šādiem nosacījumiem: a) tie ir veikuši kārtējo/operatīvo darbību vismaz vienu kalendāro gadu pirms finansējuma pieteikuma iesniegšanas dienas, izņemot *PFA*/*CMI*, kuru darbības uzsāktas ne vēlāk kā 2020. gada 1. februārī; b) finanšu gada laikā pirms finansējuma pieteikuma iesniegšanas sasnieguši apgrozījumu vismaz 5000 EUR (pārvēršot Rumānijas lejas (RON)) finansējuma pieteikuma iesniegšanas dienā, izņemot 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētos valsts atbalsta saņēmējus, saņēmējus, kuri izveidoti 2019. gadā ar apgrozījumu mazāku par 5000 EUR, kuriem minimālo apgrozījuma slieksni

[9] 2020. gada 6. augusta *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 705.

aprēķina, reizinot visu 2019. gada darbības mēnešu skaitu ar summu 415 EUR, un 5. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētā valsts atbalsta saņēmējus; c) tie turpina savu darbību vismaz sešus mēnešus no atbalsta piešķiršanas mikrodotāciju veidā.

14. *OUG* Nr. 130/2020 32. panta 1. punktā noteikts, ka valsts atbalsta piešķiršanas noteikumi ir paredzēti valsts atbalsta shēmā – Atbalsts MVU, kam nepieciešams Komisijas atzinums, un tā 2. punktā noteikts, ka grozījumi vai papildinājumi valsts atbalsta shēmai – Atbalsts MVU stājas spēkā dienā, kad Komisija paziņojusi lēmumu par atļaujas piešķiršanu.

2. Dekrēts Nr. 1060/2857/2020

15. 2020. gada 8. septembra *Ordinul nr. 1060/2857/2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19* (Dekrēts Nr. 1060/2857/2020 par valsts atbalsta shēmas – Atbalsts MVU, lai pārvarētu COVID-19 pandēmijas izraisīto ekonomisko un finanšu krīzi, apstiprināšanu;[10] turpmāk tekstā – "Dekrēts Nr. 1060/2857/2020"), ko izdevusi *Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri* (Ekonomikas, enerģētikas un uzņēmējdarbības vides ministrija, Rumānija) un *Ministerul Fondurilor Europene* (Eiropas fondu ministrija, Rumānija), pielikuma 3. pantā ir šāda definīcija:

"[..]

3.6 "grūtībās nonācis uzņēmums" – saskaņā ar [VGAR] 2. panta 18. punkta a) apakšpunktu – ir uzņēmums, attiecībā uz kuru pastāv vismaz viena no šādām situācijām: i) ja tā ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību (izņemot MVU, kas pastāvējuši vismaz trīs gadus), kurai uzkrāto zaudējumu dēļ zudusi vairāk nekā puse no tās parakstītā kapitāla. Tā tas ir gadījumā, ja, uzkrātos zaudējumus atskaitot no rezervēm (un visām pārējām pozīcijām, kuras vispārpieņemts uzskatīt par daļu no sabiedrības pašu kapitāla), rodas negatīvs rezultāts, kas pārsniedz pusi no parakstītā kapitāla. Šā noteikuma vajadzībām ar "kapitālsabiedrību" saprot jo īpaši tos sabiedrību veidus, kas minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/34/ES [11] I pielikumā, un "kapitāls" attiecīgā gadījumā ietver kapitāldaļu uzcenojumu [..]."

16. Saskaņā ar minētā pielikuma 6.19. punktu vispārējie atbilstības kritēriji finansējuma saņemšanai šīs valsts atbalsta shēmas pasākumu ietvaros ir šādi: a) saņēmēji 2019. gada 31. decembrī nav nonākuši grūtībās saskaņā ar VGAR 2. panta 18. punkta noteikumiem; b) attiecībā uz tiem nav izdots vai izpildīts valsts atbalsta atgūšanas lēmums; c) uz tiem neattiecas preventīvā mierizlīguma, likvidācijas, maksātnespējas vai bankrota procedūra.

3. Dekrēts Nr. 2989/2020

17. 2020. gada 30. septembra *Ordinul nr. 2989/2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii "Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile" din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014–2020, în contextul crizei provocate de COVID-19,*

[10] 2020. gada 11. septembra *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 835.

[11] Direktīva (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV 2013, L 182, 19. lpp.).

precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (Dekrēts Nr. 2989/2020 par procedūras apstiprināšanu pasākuma "Mikrodotācijas, kas piešķirtas no neatmaksājamiem ārējiem līdzekļiem" īstenošanai valsts atbalsta shēmā, kas ieviesta ar *OUG* Nr. 130/2020)[12], 8.11. punkts būtībā paredz, ka valsts atbalsts tiks pilnībā atgūts, ja pēc pārbaudēm, kas veiktas pēc finansēšanas līgumu parakstīšanas, tiks konstatēts, ka atbalsta saņēmējs neietilpst *OUG* Nr. 130/2020 paredzētajā atbalsttiesīgo saņēmēju kategorijā.

III. Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

18. 2020. gada 20. augustā Rumānija paziņoja Komisijai pamatlietā aplūkoto atbalsta shēmu. Komisija to apstiprināja ar lēmumu C (2020) 5949 final.

19. Saskaņā ar šī lēmuma 16. apsvērumu, pamatojoties uz atļauto shēmu, valsts atbalstu nevarēja piešķirt uzņēmumiem, kuri 2019. gada 31. decembrī atradās grūtībās VGAR 2. panta 18. punkta izpratnē. No minētā lēmuma 47. apsvēruma izriet, ka tas bija viens no Komisijas izvirzītajiem nosacījumiem, lai atbalsta shēmu varētu atzīt par nepieciešamu, atbilstošu un samērīgu, līdz ar to saderīgu ar iekšējo tirgu.

20. Pēc lēmuma C (2020) 5949 final paziņošanas pamatlietā aplūkotā atbalsta shēma tika īstenota ar Dekrētu Nr. 1060/2857/2020.

21. Šī Dekrēta 4. panta 1. punkts paredzēja atbalsta piešķiršanu noteiktām MVU kategorijām apmērā, kurš nepārsniedz 2000 EUR vienam saņēmējam.

22. Saskaņā ar lēmumu C (2020) 5949 final viens no vispārējiem atbilstības kritērijiem, kas bija jāizpilda saņēmējiem, kuri pieteicās finansējumam, atbilstoši minētā dekrēta pielikuma 6.19. punktam bija neatrašanās grūtībās 2019. gada 31. decembrī VGAR 2. panta 18. punkta izpratnē. Šajā pantā sniegtā "grūtībās nonācis uzņēmums" definīcija tika atgādināta šī pielikuma 3.6. punkta i) apakšpunktā, un no tā darbības jomas tika izslēgti MVU, "kas pastāv vismaz trīs gadus".

23. Pamatlietā aplūkotajā atbalsta shēmā saskaņā ar Rumānijas tiesībām iedibinātas sabiedrības ar ierobežotu atbildību *On Air Media Professionals* un *Different Media* 2020. gada 10. decembrī noslēdza finansēšanas līgumus, saskaņā ar kuriem katra no tām saņēma mikrodotāciju 9679 RON (aptuveni 1945 EUR) apmērā, kuras mērķis bija palīdzēt tām pārvarēt COVID-19 izraisīto ekonomisko krīzi.

24. Par katru no šīm mikrodotācijām vēlāk, 2022. gada 8. novembrī un 18. oktobrī, tika pieņemts lēmums par valsts atbalsta atgūšanu. Rumānijas iestādes uzskatīja, ka prasītājas pamatlietā neatbilda vienam no tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem attiecīgā atbalsta saņemšanai, tādēļ ka 2019. gada 31. decembrī tās bija "grūtībās nonākuši uzņēmumi" Dekrēta Nr. 1060/2857/2020 pielikuma 3.6. punkta i) apakšpunkta izpratnē, jo šo komercsabiedrību reģistrētie kapitāla zaudējumi šajā datumā ievērojami pārsniedza to parakstīto kapitālu.

25. Prasītājas pamatlietā par šiem lēmumiem cēla prasību *Tribunalul Neamț* (Njamcas apgabaltiesa, Rumānija). Tās apgalvoja, ka atbilst visiem mikrodotāciju saņemšanas kritērijiem un it īpaši – ka tās neatbilst grūtībās nonākušu uzņēmumu kritērijiem VGAR 2. panta 18. punkta

[12] *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 902, 2020. gada 5. oktobris.

izpratnē. Saskaņā ar viņu minēto šie noteikumi no kategorijas "grūtībās nonākuši uzņēmumi" izslēdz "MVU, kas pastāvējuši vismaz trīs gadus". Prasītājas to finansēšanas līguma noslēgšanas dienā bija pastāvējušas attiecīgi trīspadsmit un astoņpadsmit gadus.

26. *Tribunalul Neamț* (Njamcas apgabaltiesa) šīs prasības noraidīja. Šī tiesa savu lēmumu pamatoja ar faktu, ka VGAR rumāņu valodas versija pēc atbalsta piešķiršanas tika labota ar labojumu regulu, kas paredzēja, ka jēdziena "grūtībās nonākuši uzņēmumi" darbības jomā neietilpst un attiecīgo atbalstu tādējādi ir tiesīgi saņemt tikai tie MVU, kas pastāv *mazāk nekā* trīs gadus, nevis, kā tas bija sākotnējā versijā, tie MVU, kas pastāv *vismaz* trīs gadus.

27. Šī tiesa uzskatīja, ka ar labojumu regulu nav grozīts VGAR, bet tikai labota tās rumāņu valodas versija, jo sākotnējā angļu valodas versija jau kopš tās pieņemšanas attiecās uz uzņēmumiem, "kas pastāv *mazāk nekā* trīs gadus". Tādēļ tā piemēroja VGAR 2. panta 18. punktu, kas labots ar labojumu regulu, un konstatēja, ka pieteikumu iesniegšanas dienā prasītājas pamatlietā neatbilda visiem atbilstības kritērijiem.

28. Prasītājas pamatlietā iesniedza kasācijas sūdzību *Curtea de Apel Bacău* (Bakeu apelācijas tiesa, Rumānija), kas ir iesniedzējtiesa.

29. Tās, pirmkārt, apgalvoja, ka atgūšanas lēmumu pamatā ir grozījumi, kas 2021. gada martā – vairāk nekā trīs mēnešus pēc līguma parakstīšanas un vairāk nekā divus mēnešus pēc subsīdiju izlietošanas uzņēmumiem nepieciešamā aprīkojuma iegādei – veikti ar labojumu regulu. Tāpēc tās iebilst, ka pirmās instances tiesa šo tiesību normu ir piemērojusi ar atpakaļejošu spēku.

30. Otrkārt, prasītājas pamatlietā apstrīd jēdzienu "regulas sākotnējā versija", kas ietverts pirmās instances sprieduma pamatojumā. Tās uzskata, ka šim jēdzienam nav juridiska pamata, jo rumāņu valoda ir viena no Savienības oficiālajām valodām, tāpat kā jebkura cita no pārējām 23 valodām.

31. Treškārt, tās norāda, ka finansēšanas līguma parakstīšanas dienā VGAR rumāņu valodas versija jau vairāk nekā sešus gadus bija spēkā bez izmaiņām un šīs regulas teksts pilnībā saskanēja ar visiem pārējiem tiesību aktiem, kam ir nozīme šajā lietā, it īpaši ar Dekrētu Nr. 1060/2857/2020, kurā bija identisks teksts. Šādos apstākļos tās apgalvo, ka ir godprātīgi iesniegušas pieteikumu valsts atbalsta saņemšanai, parakstījušas finansēšanas līgumu un to izpildījušas.

32. Iesniedzējtiesa uzskata, ka tai jāizlemj, vai regulas, proti, labojumu regulas, ar kuru tiek labota Savienības regulas oficiālā versija kādā valodā, pieņemšana nozīmē, ka labotā versija jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku jau kopš sākotnējās regulas spēkā stāšanās brīža vai arī tā rada sekas tikai pēc labojumu regulas stāšanās spēkā.

33. Tā arī apšauba, vai tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi nepieļauj atgūt valsts atbalstu, kas piešķirts, ievērojot rumāņu valodas versijā sākotnēji izklāstītos nosacījumus tādā kontekstā kā šajā lietā.

34. Visbeidzot, tā norāda, ka valsts judikatūra šajos jautājumos nav vienveidīga.

35. Šajos apstākļos *Curtea de Apel Bacău* (Bakeu apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai regulas, ar ko labo Savienības regulas sākotnējo rumāņu valodas versiju, proti, [labojumu regulas], pieņemšana nozīmē, ka labotā versija ir piemērojama ar atpakaļejošu spēku jau no sākotnējās regulas spēkā stāšanās brīža, vai arī pēc labojumu regulas stāšanās spēkā tā rada sekas tikai uz nākotni, ja valsts iestādes ir piešķīrušas valsts atbalstu saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti [VGAR] sākotnējā rumāņu valodas versijā, un pēc [labojumu regulas] spēkā stāšanās pieprasījušas atgūt piešķirto valsts atbalstu?

2) Vai Savienības regulas valodu versiju līdzvērtība nozīmē, ka dalībvalsts iestādes attiecībā uz tādu valsts atbalsta saņēmēju, kam atbalsts piešķirts saskaņā ar [VGAR] sākotnējo rumāņu valodas versiju, pieprasot valsts atbalsta atgūšanu, var atsaukties uz tiem [labojumu regulas] noteikumiem, ar ko šī versija labota, ja atbalsta saņēmējs nav pieļāvis nekādu kļūdu?

3) Vai Savienības tiesības, un it īpaši tiesiskās paļāvības aizsardzības un tiesiskās drošības principi, jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tāda valsts atbalsta atgūšanu, kas piešķirts atbilstoši sākotnēji rumāņu valodas versijā paredzētajiem nosacījumiem, kuri nepastāvēja VGAR citu valodu versijās, ja pēc valsts atbalsta piešķiršanas labojums ar labojumu regulu tomēr tika veikts arī rumāņu valodas versijā?"

36. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2024.gada 22.jūlija lēmumu lietas C-416/24 un C-417/24 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu daļai, kā arī sprieduma taisīšanai.

37. Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Tiesas sēde netika noturēta.

IV. Juridiskā analīze

A. Ievada piezīmes

38. Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai labojumu regula izraisa labotās valodu versijas piemērošanu ar atpakaļejošu spēku no VGAR (kuru tā labo) spēkā stāšanās dienas vai arī tai ir sekas tikai nākotnē.

39. Ar otro prejudiciālo jautājumu tā būtībā jautā, vai valodu versiju līdzvērtības princips ļauj dalībvalstij, vēršoties pret valsts atbalsta, kas piešķirts, pamatojoties uz kļūdaino VGAR valodas versiju, saņēmēju, izmantot tādu VGAR versiju, kas labota ar labojumu regulu, lai pieprasītu šī atbalsta atgūšanu.

40. Visbeidzot, ar trešo prejudiciālo jautājumu tā būtībā vēlas noskaidrot, vai tiesiskās paļāvības aizsardzības un tiesiskās drošības principus var interpretēt tādējādi, ka valsts atbalsta, kas piešķirts, pamatojoties uz kļūdainu VGAR valodas versiju, saņēmējs var izvairīties no aplūkotā atbalsta atgūšanas pienākuma.

41. Manuprāt, pirmais jautājums ir principiāls un tā mērķis ir noteikt, kāda ir labojumu regulas, ar kuru tiek labota tulkošanas kļūda VGAR, sekas laikā. Savukārt otrais un trešais jautājums praktiski attiecas uz šādas labojumu regulas sekām attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kas noteikti, pamatojoties uz kļūdaino versiju, ko ar to labo. Proti, tie abi attiecas uz jautājumu par šādas

labojumu regulas darbības jomu, ko var pilnībā noteikt, tikai pārbaudot iespēju gan dalībvalstij, kuras oficiālā valoda ir kļūdainās VGAR versijas valoda, gan privātpersonām atsaukties uz šajā labojumu regulā paredzēto labojumu, un no kura brīža tas iespējams.

42. Šajos apstākļos man šķiet lietderīgi vispirms izskatīt pirmo prejudiciālo jautājumu un tad kopā analizēt otro un trešo prejudiciālo jautājumu.

B. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

43. Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai labojumu regula jāinterpretē tādējādi, ka to piemēro ar atpakaļejošu spēku no dienas, kad stājās spēkā VGAR.

44. Komisija šajā ziņā apgalvo, ka labojumu regulas 2. pantā paredzēts, ka tai jāstājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Oficiālajā Vēstnesī. Tāpēc minētajai regulai būs ietekme tikai nākotnē. Tomēr tas nenozīmējot, ka laikposmā starp sākotnējā tiesību akta stāšanos spēkā līdz labojumu akta spēkā stāšanās brīdim būtu jāpiemēro dažādi noteikumi atkarībā no attiecīgās valodas versijas, jo tas ietekmētu Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu.

45. Ja Komisijas nostāja sākotnēji šķiet diezgan sarežģīta, tas, manuprāt, saistīts ar faktu, ka nav vienkārši viennozīmīgi atbildēt uz jautājumu par labojumu regulas, kuras mērķis ir labot tulkojuma kļūdu VGAR valodas versijā, ietekmi laikā, neveicot konkrētāku to principu analīzi, kas regulē sekundāro tiesību aktu publicēšanu Savienībā un no tā izrietošo piemērošanu, it īpaši ņemot vērā Savienības valodu režīma īpašo raksturu [13].

46. Tāpēc uzskatu, ka ir lietderīgi īsumā atgādināt šos principus [14], kā arī ar to saistīto judikatūru, pirms tiek izskatīts jautājums par tādas regulas, kāda ir pamatlietā aplūkotā labojumu regula, kuras nolūks ir labot tulkojuma kļūdu sākotnējā regulā, ietekmi laikā.

1. Ar Savienības tiesību aktu publicēšanu un to turpmāku piemērošanu saistītie principi

47. Vispirms – nepieciešamība publicēt Savienības tiesību aktus izriet no paša LESD teksta. Kā norāda Tiesa, no LESD 297. panta noteikumiem izriet, ka regula nevar radīt juridiskas sekas pirms tās publikācijas Oficiālajā Vēstnesī [15].

48. Šī publicēšanas prasība papildus pašam Līguma tekstam loģiski izriet no tiesiskās drošības principa, kas paredz, ka Savienības tiesību normai jādod iespēja ieinteresētajām personām skaidri uzzināt savu pienākumu apjomu [16].

49. Papildus, lai arī nepieciešamība publicēt tiesību aktu tiesiskās drošības dēļ ir visām dalībvalstu tiesību sistēmām kopīga obligāta prasība, Savienības tiesību aktu jomā tai ir īpaša izpausme, ņemot vērā valodas kontekstu, kurā tos paredzēts piemērot.

[13] Atgādinu, ka Savienībā ir 24 oficiālās valodas, un tās valodu lietojums paredzēts Regulā Nr. 1, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienā lietojamās valodas (OV 1958, 17, 385. lpp.).

[14] Detalizētai šo principu analīzei skat. Bobek, M., "The Binding Force of Babel: the Enforcement of EC Law Unpublished in the Languages of the New Member States". *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, 9. sējums, 2006–2007, kā arī Kalėda, S. L., *Przejęcie prawa wspólnotowego przez nowe państwo członkowskie: zagadnienia przejściowe i międzyczasowe*, WPiPG, Varšava, 2003.

[15] Spriedums, 2007. gada 11. decembris, *Skoma-Lux* (C-161/06, EU:C:2007:773, 33. punkts).

[16] Spriedums, 2007. gada 11. decembris, *Skoma-Lux* (C-161/06, EU:C:2007:773, 38. punkts).

50. Tādējādi Līgumi paredz, ka tiesību akti, kas sagatavoti katrā no oficiālajām valodām, ir vienlīdz autentiski, savukārt Regula Nr. 1 paredz, ka regulas tiek izstrādātas oficiālajās valodās. Turklāt saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru visām Savienības tiesību akta valodu versijām principā jāpiešķir līdzvērtīga nozīme [17]. Tādējādi šis valodu versiju līdzvērtības princips saistībā ar tiesisko drošību paredz, ka regulas pienācīga izziņošana dalībvalstī, kuras valsts valoda ir Savienības oficiālā valoda, jāsaprot kā šī tiesību akta publicēšana šajā valodā Oficiālajā Vēstnesī [18], turklāt šāda pienācīga izziņošana ir nosacījums attiecīgā tiesību akta piemērošanai pret fiziskām un juridiskām personām [19].

51. Šāds princips papildus tiesiskās drošības garantēšanai ļauj nodrošināt Savienības tiesību aktu vienotu interpretāciju un piemērošanu, ciktāl no tā izriet, ka tā paša tiesību akta katrai valodas versijai, kas publicēta Oficiālajā Vēstnesī, ir viena un tā pati nozīme katrā dalībvalstī un Savienības tiesību akta valodas versijai nevar piešķirt prioritāru nozīmi salīdzinājumā ar citas valodas versiju [20]. Saskaņā ar Tiesas judikatūru valodu versiju līdzvērtība, ciktāl tā ļauj vienādi piemērot un interpretēt Savienības tiesību aktus, tiek pieņemts arī, ka atšķirību gadījumā starp normas dažādajām lingvistiskajām versijām attiecīgā norma ir jāinterpretē saistībā ar tā tiesiskā regulējuma vispārējo sistēmu un mērķi, kurā šī norma ietilpst [21].

52. Visbeidzot, kā jau iepriekš norādīju, ciktāl Savienības tiesību akta publicēšana ir nosacījums, lai šis akts radītu tiesiskas sekas, tas principā ļauj arī noteikt brīdi, kurā šīs sekas stājas spēkā. LESD 297. pantā paredzēts, ka Savienības tiesību akti stājas spēkā tajos norādītajā dienā vai, ja tā nav norādīta, divdesmitajā dienā pēc to publicēšanas.

53. Tiesa tomēr pieļauj zināmu ierobežojumu attiecībā uz Savienības tiesību akta stāšanos spēkā saistībā ar tā publicēšanu. Tāpēc tā ir nospriedusi – lai nodrošinātu tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu ievērošanu, Savienības materiālo tiesību normas jāinterpretē tādējādi, ka tās attiecas uz situācijām, kas izveidojušās pirms to stāšanās spēkā, tikai tad, ja no to redakcijas, mērķiem vai sistēmas skaidri izriet, ka tās ir apveltāmas ar šādu iedarbību [22].

54. Citiem vārdiem sakot, Savienības tiesību akta atpakaļejoša spēka neesamība joprojām ir princips, un tā sekas ir atkarīgas no publicēšanas Oficiālajā Vēstnesī. Joprojām atsevišķos izņēmuma gadījumos un saskaņā ar judikatūrā stingri noteiktiem nosacījumiem var pieņemt, ka laikā pirms tā publicēšanas Savienības tiesību aktam ir juridiskas sekas.

2. Labojumu regulas ietekme laikā

55. Atgādinu, ka šajā gadījumā labojumu regulas mērķis ir labot tulkojuma kļūdu VGAR rumāņu valodas versijā attiecībā uz noteikta valsts atbalsta potenciālo saņēmēju loka definīciju. Proti, tulkošanas kļūda izraisīja kļūdu attiecīgās tiesību normas būtībā, bet pirmšķietami šī kļūda nerada grūtības teksta interpretācijā, jo tā formulējums, lai arī kļūdains, tomēr ir skaidrs.

[17] Spriedumi, 2003. gada 20. novembris, *Kyocera* (C-152/01, EU:C:2003:623, 32. punkts), un 2023. gada 15. jūnijs, *Saint-Louis Sucre* (Ražotāju organizācijas atzīšana) (C-183/22, EU:C:2023:486, 28. punkts).

[18] Spriedums, 2007. gada 11. decembris, *Skoma-Lux* (C-161/06, EU:C:2007:773, 34. punkts).

[19] Spriedums, 2007. gada 11. decembris, *Skoma-Lux* (C-161/06, EU:C:2007:773, 37. punkts).

[20] Spriedumi, 2023. gada 14. decembris, *Rivière* u.c./Parlaments (C-767/21 P, EU:C:2023:987, 47. punkts), kā arī 2024. gada 28. novembris, *Másdi* (C-169/23, EU:C:2024:988, 42. punkts).

[21] Spriedumi, 2024. gada 28. novembris, *Másdi* (C-169/23, EU:C:2024:988, 42. punkts), un 2025. gada 13. februāris, *Verbraucherzentrale Berlin* (Sākotnējo saistību noilguma jēdziens) (C-612/23, EU:C:2025:82, 31. punkts).

[22] Spriedumi, 2021. gada 21. decembris, *Skarb Państw*a (Mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas segums) (C-428/20, EU:C:2021:1043, 33. punkts), un 2022. gada 22. jūnijs, *Volvo* un *DAF Trucks* (C-267/20, EU:C:2022:494, 31. punkts). Skat. arī spriedumu, 2019. gada 30. aprīlis, Itālija/Padome (Vidusjūras zobenzivs zvejas kvota) (C-611/17, EU:C:2019:332, 106. punkts).

56. Tādējādi labojumu regula ļauj saskaņot VGAR rumāņu valodas versiju ar citu valodu versijām un izlabot no tā izrietošo būtisko kļūdu.

57. Tāpēc jānosaka, vai šis labojums jāuzskata par tādu, kas rada ietekmi tikai nākotnē pēc tā stāšanās spēkā, vai arī to var interpretēt tādējādi, ka VGAR rumāņu versija lasāma tās labotajā versijā jau kopš VGAR stāšanās spēkā, proti, pirms labojumu regulas pieņemšanas.

58. Kā norāda Komisija, labojumu regulas 2. pantā paredzēts tās spēkā stāšanās datums – divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Oficiālajā Vēstnesī. Tomēr, kā jau iepriekš norādīju[23], Tiesas judikatūrā pieņemts, ka tiesību akta spēkā stāšanās laiks ne vienmēr sakrīt ar tā spēkā stāšanās laiku, jo, ievērojot konkrētus nosacījumus, var atzīt, ka šim aktam ir atpakaļejošs spēks.

59. Šķiet, ka tas tā ir šajā gadījumā. Tādējādi, no vienas puses, nav šaubu, ka, labojot tulkošanas kļūdu VGAR rumāņu valodas versijā ar labojumu regulas pieņemšanu, likumdevēja nolūks bija nodrošināt, lai rumāņu valodas versija būtībā vairs kļūdaini neatšķirtos no pārējām valodas versijām. Citiem vārdiem sakot, labojumu regulai ir vispārējas nozīmes mērķis, proti, Savienības tiesību teksta dažādu valodu versiju konsekvence, kas attaisno tādu tās interpretāciju, saskaņā ar kuru tai ir atpakaļejošs spēks, vai, precīzāk, iedarbība jau kopš VGAR, ko ar to labo, stāšanās spēkā. Tāpat, no otras puses, labojumu regulas atpakaļejošais spēks nepārprotami izriet no tās mērķa, jo tas tieši ir panākt, lai visas VGAR valodu versijas sakristu, novēršot tulkojuma kļūdu rumāņu valodas versijā. Tāpēc nebūtu ne efektīvi, ne konsekventi uzskatīt, ka šis labojums attiecas tikai uz nākotni, šādi ļaujot saglabāt atšķirības laikposmā no VGAR stāšanās spēkā līdz brīdim, kad stājas spēkā labojumu regula.

60. Šajos apstākļos uzskatu, ka uz pirmo prejudiciālo jautājumu jāatbild, ka labojumu regula jāinterpretē tādējādi, ka tai ir atpakaļejošs spēks un kļūda VGAR rumāņu valodas versijā, uz kuru tā attiecas, jāuzskata par labotu jau kopš šī pēdējā minētā tiesību akta stāšanās spēkā.

C. Par otro un trešo prejudiciālo jautājumu

61. Uzdodot otro un trešo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai labojumu regula, ar kuru labo VGAR rumāņu valodas versiju, jāinterpretē tādējādi, ka jāatgūst atbalsts, kas piešķirts, pamatojoties uz kļūdaino VGAR valodas versiju.

62. Vispārīgāk – šie divi jautājumi rada neskaidrības par iespēju gan dalībvalstij, gan privātpersonām atsaukties uz labojumu regulu un, ja tas ir iespējams, tad no kura datuma.

63. Tomēr nedomāju, ka tikai no atpakaļejoša spēka esamības vien varētu secināt, ka dalībvalsts var atsaukties uz labojumu regulu, lai pieprasītu atdot atbalstu, kas piešķirts, pamatojoties uz kļūdaino VGAR versiju. Kā norādīju iepriekš, Savienības tiesību vienveidīgas interpretācijas un piemērošanas princips nav vienīgais princips, kas regulē Savienības tiesību aktu publicēšanu un piemērošanu. Tas jāsaskaņo ar citiem principiem, tostarp tiesiskās drošības principu un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu.

[23] Skat. šo secinājumu 54. punktu.

1. Par tiesiskās drošības principu

a) Tiesiskās drošības principa dažādās sekas

64. Jāuzsver, ka atsaukšanās uz tiesiskās drošības principu pats par sevi nesniedz skaidru atbildi uz jautājumu par labojumu regulas darbības jomu, iepriekš neprecizējot šī principa aprises. Manuprāt, tiesiskās drošības princips atkarībā no katra gadījuma un personas, kas uz to atsaucas, var izraisīt dažādus risinājumus [24].

65. Konkrētāk, ciktāl tiesiskās drošības princips Savienības kontekstā ir gan valodu versiju līdzvērtības principa, gan Savienības tiesību vienveidīgas interpretācijas un piemērošanas principa pamatā, tā izmantošana šajā gadījumā varētu izraisīt divus pretējus secinājumus. Tā Savienības iestādes, līdzīgi, kā to dara Komisija rakstveida apsvērumos, prioritāti piešķirtu Savienības tiesību vienveidīgas interpretācijas un piemērošanas nepieciešamībai, nospriežot, ka saskaņā ar tiesiskās drošības principu VGAR rumāņu valodā jau kopš tās spēkā stāšanās brīža būtu jāinterpretē atbilstoši versijai, kas labota ar labojumu regulu.

66. Savukārt privātpersonas šajā dalībvalstī atsauktos uz tiesiskās drošības principu, lai izmantotu kļūdaino VGAR valodas versiju, pirms tā labota ar labojumu regulu. Manuprāt, lai atbildētu uz otro un trešo prejudiciālo jautājumu, jābalstās tieši uz šo tiesiskās drošības principa koncepciju, ciktāl, pirmkārt, šo jautājumu mērķis tieši ir noteikt labojumu regulas ietekmi uz privātpersonu tiesisko stāvokli Rumānijā, un, otrkārt, tiesiskās drošības principam kā Savienības tiesību vienveidīgas interpretācijas un piemērošanas garantam šajā gadījumā dažādu iemeslu dēļ, kurus paskaidrošu, ir ierobežojumi.

b) Tiesiskā drošība privātpersonu interesēs

67. No tiesiskās drošības principa izriet, ka dalībvalsts fiziskām un juridiskām personām var piemērot tikai tādu tiesību aktu, kas ir pienācīgi publicēts Oficiālajā Vēstnesī, savukārt ar pienācīgu tiesību akta attiecībā uz dalībvalsti publicēšanu saprot tā publicēšanu šīs dalībvalsts valodā [25].

68. Manuprāt, no šīs judikatūras šajā lietā var izdarīt divus secinājumus.

69. Pirmkārt, no tā izriet, ka VGAR rumāņu valodas versijā, kurā bija kļūdains tulkojums, tika publicēta Oficiālajā Vēstnesī un tādējādi bija autentiska, tāpat kā visas pārējās valodu versijas citās dalībvalstīs.

70. Otrkārt un *a contrario*, no tā, manuprāt, izriet arī tas, ka ar labojumu regulu veiktās izmaiņas, lai gan tām ir atpakaļejošs spēks, šajā situācijā nevar izmantot pret fiziskām un juridiskām personām, kuras paļāvās uz kļūdaino, tomēr Oficiālajā Vēstnesī publicēto un autentisko VGAR versiju [26].

[24] Tā M. Bobeks [*M. Bobek*] tiesiskās drošības principu raksturo kā "tukšu apvalku", kura saturs mainās atkarībā no vērtībām, kas ir tā piemērošanas pamatā. Skat. Bobek, M., "The Binding Force of Babel: the Enforcement of EC Law Unpublished in the Languages of the New Member States", *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, minēts iepriekš, 14. lpp.

[25] Spriedums, 2007. gada 11. decembris, *Skoma-Lux* (C-161/06, EU:C:2007:773, 34. un 37. punkts).

[26] Par šo jautājumu skat. Kowalik-Bańczyk, K., "Art. 297", no: Kornobis-Romanowska, D., Łacny, J., Wróbel, A., *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz. Tom III (art. 223–358)*", 2012, Varšava.

c) Neiespējamība izmantot sistēmisko un teleoloģisko tiesību normu interpretāciju, lai Savienības tiesību aktus interpretētu un piemērotu vienveidīgi

71. Šo secinājumu nevar mainīt apstāklis, ka pirms labojumu regulas stāšanās spēkā valodu versijās pastāvēja atšķirības. Lai arī tiesa, ka judikatūrā, lai nodrošinātu Savienības tiesību aktu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu, dažādu valodu versiju atšķirību gadījumā attiecīgā norma jāinterpretē "saistībā ar tā tiesiskā regulējuma vispārējo sistēmu un mērķi, kurā šī norma ietilpst"[27], tomēr šaubos, ka konkrētajā gadījumā šāda interpretācija ir iespējama. Manuprāt, sistēmiskās un teleoloģiskās tiesību normu interpretācijas izmantošana nav neierobežota, lai arī tās mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību normu vienveidīgu interpretāciju un piemērošanu kā tiesiskās drošības principa izpausmi.

72. Tāpēc norādīšu, ka Tiesa šo judikatūru attīstījusi gadījumos, kad rodas grūtības interpretēt kādu tiesību normu, tādējādi pamatojot vairāku valodas versiju izskatīšanu un atšķirību gadījumā teleoloģiskās un sistēmiskās tiesību normu interpretācijas izmantošanu. Konkrētajā gadījumā tas tā nav. Kā esmu uzsvēris, kļūdainā tiesību norma VGAR rumāņu valodas versijā bija skaidra un neradīja nekādas interpretācijas grūtības. Tomēr, kā uzskata Tiesa, lai gan šāda interpretācija principā ir iespējama, lai atrisinātu formulējuma neskaidrības, tās rezultātā nedrīkst pilnībā atņemt šīs tiesību normas skaidrā un precīzā formulējuma lietderīgo iedarbību[28]. Citiem vārdiem sakot, sistēmiskā un teleoloģiskā tiesību normu interpretācija nevar izraisīt tiesību normas nepārprotamās nozīmes, kas skaidri izriet no tās teksta, grozīšanu vai ignorēšanu.

73. Noteikti varētu apgalvot, ka dalībvalstij, kura piemērojusi kļūdainu Savienības tiesību akta normu, tās statuss tai dod zināmu zināšanu līmeni par tiesību aktiem, kas ļauj secināt, ka skaidra tiesību norma tomēr var būt kļūdaina attiecīgajā valodas versijā, ņemot vērā tās kontekstu un mērķi. Savukārt privātpersonām šādas zināšanas nevar prezumēt, tāpēc fiziskām vai juridiskām personām nevar prasīt pārbaudīt skaidri formulētas tiesību normas citas valodu versijas un meklēt tās mērķi un kontekstu, lai arī pašas tiesību normas teksts nerada nekādas interpretācijas grūtības.

74. Šajos apstākļos šīs dalībvalsts juridiskajām un fiziskajām personām būtu jāpiemēro tikai tiesību normas formulējums rumāņu valodā, kas publicēts Oficiālajā Vēstnesī pirms labojumiem ar labojumu regulu. Attiecīgi no tā izriet, ka labojumu regulai pirms tās stāšanās spēkā nevajadzētu būt attiecināmai uz dalībvalsts fiziskajām un juridiskajām personām, kuras saņēmušas atbalsta pasākumus, kas piešķirti, pamatojoties uz kļūdaino VGAR valodas versiju.

75. Vēl jo vairāk tā tas ir, ņemot vērā tiesiskās paļāvības aizsardzības principu.

2. Par tiesiskās paļāvības aizsardzības principu

76. Tiesa konsekventi atzinusi, ka tiesības atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu paredz, ka Savienības kompetentās iestādes attiecīgajai personai ir sniegušas konkrētu, beznosacījumu un saskaņotu informāciju no pilnvarotiem un ticamiem avotiem[29]. Uz šīm

[27] Spriedumi, 2024. gada 28. novembris, *Másdi* (C-169/23, EU:C:2024:988, 42. punkts), un 2025. gada 13. februāris, *Verbraucherzentrale Berlin* (Sākotnējo saistību noilguma jēdziens) (C-612/23, EU:C:2025:82, 31. punkts).

[28] Spriedumi, 2024. gada 21. marts, *Gjensidige* (C-90/22, EU:C:2024:252, 58. punkts), un 2024. gada 14. novembris, Komisija/Vācija (Zemieņu siena pļavu noplicināšanās) (C-47/23, EU:C:2024:954, 141. punkts).

[29] Spriedumi, 2019.gada 5. marts, *Eesti Pagar* (C-349/17, EU:C:2019:172, 97. punkts), un 2019. gada 30. aprīlis, Itālija/Padome (Vidusjūras zobenzivs zvejas kvota) (C-611/17, EU:C:2019:332, 112. punkts).

tiesībām var atsaukties ikviena persona, kurai kāda Savienības iestāde vai struktūra, sniedzot tai precīzus solījumus, ir radījusi pamatotas cerības. Šādas garantijas, lai arī kāda būtu to paziņošanas forma, veido precīza, beznosacījumu un saskaņota informācija [30].

77. Tomēr attiecībā uz valsts atbalsta shēmu judikatūra ir ierobežojoša. Tādējādi Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā Komisijas veiktās valsts atbalsta kontroles obligāto raksturu saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktā paredzēto procedūru, uzņēmumiem, kuri saņem atbalstu, principā tiesiskā paļāvība par to, ka atbalsts ir likumīgs, varētu būt tikai tad, ja atbalsts tiek piešķirts, ievērojot šajā pantā noteikto procedūru [31]. Īpaši gadījumā, ja atbalsts piešķirts, par to iepriekš nepaziņojot Komisijai, un tādējādi tas ir nelikumīgs saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu, atbalsta saņēmējam tajā laikā nevar pastāvēt tiesiskā paļāvība par atbalsta piešķiršanas likumību [32].

78. Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu nevar atsaukties saistībā ar precīzu Savienības tiesību akta normu, un valsts iestādes, kas ir atbildīga par Savienības tiesību piemērošanu, Savienības tiesībām pretējā rīcība nevar pamatot tirgus dalībnieka tiesisku paļāvību, nodrošinot viņam Savienības tiesībām pretēju attieksmi [33].

79. Tomēr vienlaikus Tiesa atzīst nelikumīga atbalsta saņēmēja iespēju atsaukties uz ārkārtējiem apstākļiem, kas varētu būt likumīgi pamatojuši viņa pārliecību par šī atbalsta likumību, un tādējādi iebilst pret tā atgūšanu [34].

80. Kā apgalvo Komisija, šķiet, ka tas tā ir konkrētajā gadījumā. No vienas puses, VGAR rumāņu versija, kurā bija būtiska kļūda, tika publicēta Oficiālajā Vēstnesī, tādējādi tā bija autentiska šajā dalībvalstī un varēja dot atbalsta saņēmējiem pārliecību, ka viņi patiešām ir daļa no attiecīgo pasākumu saņēmēju loka. No otras puses, norādīšu, ka valsts tiesību normas, uz kuru pamata tika piešķirti atbalsta pasākumi, ne tikai atkārtoja precīzu VGAR formulējumu tās kļūdainajā rumāņu valodā, bet tos arī apstiprināja Komisija. Turklāt uzsvēršu, ka par pienācīgu tiesību aktu publicēšanu Oficiālajā Vēstnesī ir atbildīgas Savienības iestādes. Šajos apstākļos uzskatu, ka kļūdā, uz kuras pamata atbalsts tika izmaksāts saņēmējiem, ir vainojamas ne tikai Rumānijas iestādes, kuru rīcība būtu jāuzskata par neatbilstošu Savienības tiesību aktiem, bet arī Komisija. Tāpēc Savienības administrācija, sniedzot precīzus solījumus, radīja pamatotas cerības, ka piešķirtie atbalsta pasākumi ir likumīgi.

81. Uzskatu, ka tiesiskās paļāvības aizsardzības princips neļauj atgūt atbalstu, kas piešķirts, pamatojoties uz kļūdainu VGAR valodas versiju, kas labota ar labojumu regulu.

3. Secinājumi par otro un trešo prejudiciālo jautājumu

82. No iepriekš minētā izriet, ka, manuprāt, uz otro un trešo prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka labojumu regula, ar ko labo VGAR rumāņu valodas versiju, ņemot vērā tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principus, jāinterpretē tādējādi, ka tā neļauj to piemērot pret privātpersonām šajā dalībvalstī, kuras ir saņēmušas atbalsta pasākumus, kas piešķirti, pamatojoties uz kļūdaino VGAR rumāņu valodas versiju pirms tās stāšanās spēkā, tāpēc dalībvalsts nevar uz to atsaukties, lai pieprasītu šī atbalsta atgūšanu.

[30] Spriedums, 2019. gada 5. marts, *Eesti Pagar* (C-349/17, EU:C:2019:172, 97. punkts).

[31] Spriedums, 2019. gada 5. marts, *Eesti Pagar* (C-349/17, EU:C:2019:172, 98. punkts).

[32] Spriedums, 2019. gada 5. marts, *Eesti Pagar* (C-349/17, EU:C:2019:172, 98. punkts).

[33] Spriedums, 2019. gada 5. marts, *Eesti Pagar* (C-349/17, EU:C:2019:172, 104. punkts).

[34] Spriedums,1990. gada 20. septembris, Komisija/Vācija (C-5/89, EU:C:1990:320,16. punkts).

V. Secinājumi

83. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Curtea de Apel Bacău* (Bakeu apelācijas tiesa, Rumānija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Komisijas Regula (ES) 2021/452 (2021. gada 15. marts), ar kuru labo Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu, rumāņu valodas versiju,

   jāinterpretē tādējādi, ka

   tai ir atpakaļejošs spēks, un kļūda Regulas Nr. 651/2014 rumāņu valodas versijā, uz kuru tā attiecas, jāuzskata par labotu jau kopš šī pēdējā minētā tiesību akta stāšanās spēkā.

2) Regula 2021/452, ņemot vērā tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principus,

   jāinterpretē tādējādi, ka

   to nevar piemērot pret privātpersonām, kuras pirms tās stāšanās spēkā saņēmušas atbalsta pasākumus, ko Rumānija piešķīrusi, pamatojoties uz kļūdaino Regulas Nr. 651/2014 rumāņu valodas versiju, tāpēc šī dalībvalsts nevar uz to atsaukties, lai pieprasītu šī atbalsta atgūšanu.